

23 Μαρτίου 1821: Μια επέτειος διαφορετική

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μεσσηνίας

*Του Αρχιμ. Φιλίππου Χαμαργιά,
Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας*

Το ημερολόγιο δείχνει 23 Μαρτίου 2020.... Η σημερινή ημερομηνία αποτελεί ένα ορόσημο για την ελληνική ιστορία. Πριν 199 χρόνια, αυτή η ημέρα απετέλεσε την απαρχή της Ελληνικής Επανάστασης, με την απελευθέρωση της πόλης της Καλαμάτας, καθιστώντας την ως την πρώτη ελεύθερη πόλη από τον οθωμανικό ζυγό.

Κάθε χρόνο η πόλη της Καλαμάτας ζούσε αυτήν την ημέρα σε διαφορετικούς ρυθμούς από τις υπόλοιπες μέρες. Ήταν για την πόλη μας ένα δεύτερο Πάσχα, μια δεύτερη ανάσταση!!! Ναι, δεν ήταν απλώς επανάσταση ήταν ανάσταση!!!

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης βρισκόταν στην Καρδαμύλη και οι Φιλικοί είχαν κάμψει τις αντιρρήσεις του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη για το άκαιρο του ξεσηκωμού. Στα μέσα του μηνός ένα πλοίο φορτωμένο με πολεμοφόδια, σταλμένο από τους Φιλικούς της Σμύρνης και του Αϊβαλί, φθάνει στο λιμάνι του Αλμυρού, έξω από την Καλαμάτα. Ο Νικηταράς και ο Αναγνωσταράς με τους άνδρες τους

αναλαμβάνουν να μεταφέρουν το πολύτιμο φορτίο σε ασφαλές μέρος. Οι οθωμανικές Αρχές της Καλαμάτας πληροφορούνται το γεγονός και ενεργώντας αφελώς ζητούν να μάθουν από τους προκρίτους το περιεχόμενο του φορτίου και γιατί συνοδεύεται από ενόπλους. Αυτοί τους απαντούν ότι οι ένοπλοι είναι χωρικοί που συνοδεύουν φορτία λαδιού για το φόβο των ληστών. Ο Πασάς της Καλαμάτας, Σουλεϊμάν αγάς Αρναούτογλου, πείθεται και ζητά τη βοήθεια των Μανιατών, που στέλνουν στην πόλη 150 άνδρες, υπό τον Ηλία Μαυρομιχάλη, για αντιπερισπασμό.

Από τις 17 Μαρτίου, όμως, οι πρόκριτοι της Μάνης, υπό την αρχηγία του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, είχαν υψώσει τη σημαία της επανάστασης στην Τσίμοβα, σημερινή Αρεόπολη της Λακωνίας. Ο παπάς του χωριού όρκισε και ευλόγησε τα όπλα των καπεταναίων και των παλικάριών τους στην εκκλησία των Ταξιαρχών. Ουσιαστικά οι Μανιάτες ξεκίνησαν την Επανάσταση, οκτώ ημέρες πριν από την προκαθορισμένη έναρξη της εορτής του Ευαγγελισμού. Αμέσως μετά ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης και ο Γιατράκος ξεκινούν για το Μυστρά και τη Μονεμβασιά, ενώ ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης οδεύουν με 2.000 άνδρες προς την Καλαμάτα.

Οι Μανιάτες, υπό τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, φθάνουν έξω από την Καλαμάτα στις 22 Μαρτίου και καταλαμβάνουν τους γύρω λόφους. Τότε μόνο ο Αρναούτογλου Πασάς κατανοεί τι συμβαίνει. Είναι αργά όμως για να διαφύγει στην Τριπολιτσά, καθώς η Καλαμάτα είναι αποκλεισμένη, και αποφασίζει να αντιτάξει άμυνα με τους Τούρκους της πόλης.

Όταν το πρωί της 23ης Μαρτίου 1821 οι επαναστάτες εισέρχονται στην Καλαμάτα, ο Ηλίας Μαυρομιχάλης ζητά από τον Αρναούτογλου να παραδοθεί, τονίζοντάς του το μάταιο της προσπάθειάς του. Πράγματι, ο αγάς παραδίδει στους επαναστάτες με πρωτόκολλο την πόλη και τον τουρκικό οπλισμό. Το μεσημέρι, μπροστά στην εκκλησία των Αγίων Αποστόλων και μέσα σε πανηγυρική ατμόσφαιρα, τελείται Δοξολογία και οι ιερείς ευλογούν τις σημαίες και ορκίζουν τους αγωνιστές. Επακολούθησε σύσκεψη των οπλαρχηγών, που αποφάσισαν τη δημιουργία μιας επαναστατικής επιτροπής, την οποία ονόμασαν Μεσσηνιακή Γερουσία, για τον καλύτερο συντονισμό του αγώνα. Η ηγεσία της ανατέθηκε στον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, που έφερε τον τίτλο Αρχιστράτηγος του Σπαρτιατικού και Μεσσηνιακού Στρατοπέδου. Την ίδια ημέρα η Μεσσηνιακή Γερουσία, με την παρακάτω προκήρυξή της προς την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, γνωστοποιεί ότι οι Έλληνες ξεσηκώθηκαν για την ελευθερία τους.

“Προειδοποίησις εις τας ευρωπαϊκάς αυλάς, εκ μέρους του φιλογενούς αρχιστρατήγου των σπαρτιατικών στρατευμάτων Πέτρου Μαυρομιχάλη και της Μεσσηνιακής συγκλήτου.

Ο ανυπόφορος ζυγός της οθωμανικής τυραννίας εις το διάστημα ενός και απέκεινα αιώνος, κατήντησεν εις μίαν ακμήν, ώστε να μην μείνη άλλο εις τους

δυστυχείς πελοποννησίους γραιοὺς, εἰ μὴ μόνον πνοὴ καὶ αὐτὴ δια να ὠθῇ κυρίως τοὺς ἐγκαρδίους τῶν ἀναστεναγμούς. εἰς τοιαύτην ὄντες κατάστασιν στερημένοι ἀπὸ ὅλα τα δίκαιά μας, με μίαν γνώμην ὁμοφώνως ἀπεφασίσαμεν να λάβωμεν τὰ ἄρματα, καὶ να ὁρμήσωμεν κατὰ τῶν τυράννων. πάσα πρὸς ἀλλήλους μας φατρία καὶ διχόνοια, ὡς καρποὶ τῆς τυραννίας ἀπερρίθφησαν εἰς τὸν βυθὸν τῆς λήθης, καὶ ἅπαντες πνέομεν πνοὴν ἐλευθερίας. αἱ χεῖρες ἡμῶν αἱ δεδεμέναι μέχρι τοῦ νυν ἀπὸ τὰς σιδηρὰς αλύσσοις τῆς βαρβαρικῆς τυραννίας, ἐλύθησαν ἤδη, καὶ υψώθησαν μεγαλοψύχως καὶ ἔλαβον τὰ ὅπλα πρὸς μηδενισμόν τῆς βδελυρᾶς τυραννίας. οἱ πόδες ἡμῶν οἱ περιπατοῦντες ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρα εἰς τὰς ἐναγκαρεύσεις τὰς ἀσπλάγχχνους τρέχουν εἰς ἀπόκτησιν τῶν δικαιωμάτων μας. ἡ κεφαλὴ μας ἡ κλίνουσα τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν ζυγὸν τὸν ἀπετίναξε καὶ ἄλλο δὲν φρονεῖ, εἰ μὴ τὴν ἐλευθερίαν. ἡ γλῶσσα μας ἡ ἀδυνατούσα εἰς τὸ να προφέρῃ λόγον, ἐκτὸς τῶν ἀνωφελῶν παρακλήσεων, πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ βαρβάρου τυράννου, τῶρα μεγαλοφώνως φωνάζει καὶ κάμνει να ἀντηχῇ ὁ αἴρ το γλυκύτατον ὄνομα τῆς ἐλευθερίας. ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀπεφασίσαμεν, ἢ να ἐλευθερωθῶμεν, ἢ να ἀποθάνωμεν. τούτου ἔνεκεν προσκαλοῦμεν ἐπιπόνως τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν ὅλων τῶν ἐξευγενισμένων Ἑρωπαϊκῶν γενῶν, ὥστε να δυνηθῶμεν να φθάσωμεν ταχύτερον εἰς τὸν ἱερόν καὶ δίκαιον σκοπὸν μας καὶ να λάβωμεν τὰ δίκαιά μας. να ἀναστήσωμεν τὸ τεταλαιπωρημένον ἐλληνικὸν γένος μας. δικαίῳ τῷ λόγῳ ἡ μήτηρ μας Ἑλλάς, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ υμεῖς ἐφωτίσθητε, ἀπαιτεῖ ὡς ἐν τάχει τὴν φιλόφρονον συνδρομὴν σας, καὶ εὐέλπιδες, ὅτι θέλει ἀξιωθῶμεν, καὶ ἡμεῖς θέλομεν σας ὁμολογῆ ἀκραν υποχρέωσιν, καὶ ἐν καιρῷ θέλομεν δεῖξαι πραγματικῶς τὴν ὑπὲρ τῆς συνδρομῆς σας εὐγνωμοσύνην μας».

1821 Μαρτίου 23, ἐν Καλαμάτα. Ἐκ τοῦ σπαρτιατικοῦ στρατοπέδου

Πέτρος Μαυρομιχάλης, ἀρχιστράτηγος σπαρτιατικοῦ καὶ μεσσηνιακοῦ στρατοῦ”

Ὅλα αὐτὰ τα βιώνουμε κάθε χρόνο, εμεῖς ἐδῶ στὴν Καλαμάτα, μέσα ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Δοξολογία καὶ τὶς εορταστικὲς ἐκδηλώσεις που τελούνταν, πρὸς τιμὴν τῶν ἀγωνιστῶν καὶ πρὸς ἐπιβεβαίωση πως ὅλοι εμεῖς εἴμαστε ἐλεύθεροι ἀπόγονοι ὅλων ἐκείνων που εἶχαν ἰδανικά καὶ τὰ υπερασπίζονταν.

Φέτος ὅμως ὅλα εἶναι διαφορετικά. Δὲν βιώνουμε τὴν ἀνάστασι τῆς πόλης, ἀλλὰ ἀναμένουμε τὴν ἀνάστασι τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία ἔχει πληγεί ἀπὸ τὴν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ.

Φέτος δὲν θὰ ἠχήσουν δοξολογικά οἱ καμπάνες τῆς πόλης τῆς Καλαμάτας, οὔτε θὰ ἀκουστοῦν οἱ κρότοι ἀπὸ τὰ καριοφύλια τῶν ἀγωνιστῶν. Δὲν θὰ ἀκουστεῖ ὁ ἦχος τοῦ κλαρίνου να καλεῖ τοὺς Καλαματιανούς να χορέψουν.

Ὅμως οἱ πρόγονοί μας, μας ἔμαθαν να ἐλπίζουμε, να προσδοκάμε καὶ να ἀγωνιζόμαστε. Μπορεῖ να μὴν γίνουν φέτος ὅλα ὅσα γίνονταν τόσα χρόνια, ὅμως με τὸν ἀγῶνα τῆς σοβαρότητας καὶ τῆς υπακοῆς στοὺς νόμους καὶ με τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν προσδοκία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, εἴμαστε

βέβαιοι πως όλα θα περάσουν, αρκεί να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων. Αρκεί ο καθένας μας να κάνει την επανάσταση έναντι του εγωισμού του και να αναλογισθεί το μερίδιο της προσωπικής του ευθύνης.

Πηγές:

1. www.sansimera.gr
2. Β. Π. Παναγιωτόπουλος, «Η προκήρυξις της Μεσσηνιακής Γερουσίας, προς τας ευρωπαϊκάς αυλάς», Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας, 12 (1957-1958) 149-150.